

بررسی و تحلیل مؤلفه های تاثیر گذار بر بهبود کیفیت فضایی پردیس های سینمایی به منظور افزایش پویایی فضایی

نرگس غضنفری^۱

سعید عظمتی^{۲*}

Saeed.azemati@iaui.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۴/۲۸

تاریخ دریافت: ۹۹/۲/۲۰

چکیده

زمینه و هدف: امروزه تبیین معیارهای پویایی فضاهای زیستی از مهمترین موضوعات در حوزه برنامه ریزی معماری و شهر است که باید در فرآیند طراحی معماری، مورد نظر قرار گیرد. هدف اصلی این پژوهش بررسی مؤلفه های تاثیر گذار بر بهبود کیفیت فضایی پردیس های سینمایی به منظور ارتقا پویایی فضایی است.

روش بررسی: پژوهش حاضر در سال ۱۳۹۹ انجام شده است و با روش «توصیفی-تحلیلی» و ساخت ابزار پرسشنامه به شناخت عوامل موثر بر پویایی فضایی پرداخته است. آزمون روایی و پایایی پرسشنامه بین ۲۰ نفر از کاربران فضاهای فرهنگی صورت گرفت. حجم نمونه با فرمول کوکران محاسبه و با ۱۵۰ نفر متشکل از ۷۲ خانم و ۷۸ آقا صورت پذیرفت. با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون کلموگروف - اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن داده ها و ضریب همبستگی بررسی رابطه موجود بین متغیرها مشخص و با محاسبه امتیاز هریک، موثرترین مؤلفه ها تعیین گردید.

یافته ها: این تحقیق نشان می دهد بین پویایی فضایی و معیارهای عملکردی، فرمی، معنایی، زیست محیطی، اجتماعی رابطه وجود دارد و در طراحی فضاهای فرهنگی کیفیت فضا برای شهروندان را به طور مطلوب ارتقاء می دهد.

بحث و نتیجه گیری: معیارهای عملکردی، زیست محیطی و اجتماعی دارای بیشترین کمیت عددی بوده و در نتیجه از تاثیر حداکثری جهت پویایی فضایی برخوردار است. همچنین معیارهای فرمی و معنایی نیز عوامل مهم دیگری هستند که در مرحله بعد روی پویایی فضایی تاثیر گذار می باشند.

واژه های کلیدی: پردیس تئاتر وسینما، پویایی فضایی، انعطاف پذیری، معیار و مؤلفه های طراحی.

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران.

۲- استادیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران. * (مسئول مکاتبات)

An analysis of elements effective on the spatial quality of cinema complexes, with the aim of improving spatial dynamics

Narges Ghazanfari ¹

Saeed Azemati ^{2*}

Saeed.azemati@iaui.ac.ir

Admission Date: July 19, 2021

Date Received: May 9, 2020

Abstract

Background and Objective: In today's world, describing the standards of environment dynamics is one of the most important subjects in the field of architectural and urban planning, which should be considered in the architectural design process. The main purpose of this study is to investigate the effective components on improving the spatial quality of cinema campuses in order to promote spatial dynamics.

Material and Methodology: The current research was carried out in 2019 and uses the "descriptive-analytical" method and the construction of a questionnaire to identify factors affecting spatial dynamics. The validity and reliability of the questionnaire was tested among 20 users of cultural spaces. The sample size was calculated using Cochran's formula and was performed by 150 people consisting of 72 women and 78 men. Using SPSS software and the Kolmogorov Smirnov test to evaluate the normality of the data and the correlation coefficient, the relationship between the variables was determined, and by calculating the score of each, the most effective components were determined.

Findings: This research shows that there is a relationship between spatial dynamics and functional, formal, semantic, environmental and social criteria and in designing cultural spaces, they improve the quality of space for citizens in a desirable way.

Discussion and Conclusion: Functional, environmental and social criteria have the highest numerical quantity and as a result have the maximum impact on spatial dynamics. Also, formal and semantic criteria are other important factors that affect spatial dynamics in the next stage.

Keywords: Theater and cinema complexes, spatial dynamics, flexibility, factors and standards of design.

1- Master student of architecture, Islamic Azad University, East Tehran Branch, Tehran, Iran.

2- Assistant Professor, Department of Architecture, Faculty of Art and Architecture, Islamic Azad University, East Tehran Branch, Tehran, Iran. *
(Corresponding author)

مثال لینچ بیشتر به ادراک بصری محیط توسط مردم پرداخته، جیکوبز از دیدگاه جامعه شناسی به مسائل شهری نگریسته، کریر بیشتر از دید کالبدی و گونه شناسی به مطالعه فضاهای شهری پرداخته و یانگل بیشتر بر وجه انسانی معماری و همچنین تعامل میان معماری با جامعه شناسی و روانشناسی تاکید دارد. به طور کلی می توان گفت سرزندگی امروزه به عنوان یک واژه پایه، اساسا موبد این نکته است که، یک مکان قابلیت زندگی کردن را دارد یا خیر و آیا از فرآیند های حیات پشتیبانی می کند یا خیر. این مساله تلویحا به این مهم اشاره دارد که این مفهوم تا چه حد می تواند نسبی باشد. سرکار داشتن با این شاخص های ذهنی همواره یکی از چالش های نظری پژوهشگران است، آنها در بسیاری از مطالعات برای اجتناب از این موضوع بیشتر به دنبال ارائه تعاریفی عینی و کار با شاخص های کمی برای بررسی سرزندگی مکان ها هستند.

○ ادبیات موضوع

● سینما و معماری

صاحب نظران سینما را هنری می دانند که هم در زمان و هم در مکان کار می کند. به تعبیر کوتاه تر سینما هنری است زمانی- مکانی و از این رو لاجرم به امر آفرینش و نمایش فضا درگیر، از سوی دیگر « معماری را جز هنر ساماندهی فضا نمی توان دانست یا به سخنی دیگر معماری به سادگی به معنای خلق مکان های با معنا در مفهوم پدیدار شناختی واقعی این عبارت است « (۳) . یا آن چنان که تادائو آندو باور خویش بیان می دارد: «معماری ناگزیر است تا فضاهای زندگی را که موجب رشد فیزیکی و روانی فرد انسانی می شود در برگیرد.» (تادائو آندو) پس معماری و سینما هر دو به خلق فضا و روح زندگی می پردازند «مکان جاری در زمان» (فرانسوا پنز و مورین تامس) اما مصالح معماری از توالی مناظر و حوادث ساخته می شود. تفاوت سینما و معماری در این است که در اولی امکان انتخاب زاویه دید، سرعت حرکت و گاه توالی صحنه ها برای بیننده وجود دارد لیکن در دومی این انتخاب توسط فیلم ساز قبلاً انجام گرفته است. به همین دلیل درک معماری فاقد آغاز

در دهه های اخیر طرز زندگی و نوع تفریحات و نیاز های اجتماعی مردم تغییر فراوان کرده و توسعه سریع شهرها و کلان شهرها و غیره دگرگونی هایی را در محیط زیست به وجود آورده است که به نوبه خود باعث تغییر شکل یافتن نوع تفریحات مردم شده است، احتیاجات اجتماعی نیز تحت تاثیر سیستم اقتصادی و صنعتی قرار گرفته و فرم تازه ای به خود گرفته است. طراحان نیازهای روحی و جسمی و اجتماعی سنین مختلف مردم هر منطقه را در نظر گرفته و مطابق این احتیاجات طراحی می کنند. نیازهای روانی افراد از محیط زیست به متغیرهای گوناگونی از قبیل سن، طبقه اجتماعی، فرهنگ، تجربیات گذشته، هدف ها و روش زندگی روزانه مردم بستگی دارد. نیازهای زیست محیطی بشر گاهی جسمی و گاهی روحی است، ولی تمام این نیازها در یک زمان و به طور مداوم بروز نمی نماید. طراحان برای رفع این نیازها چهار هدف کلی را دنبال می کنند. این چهار هدف عبارتند از: ایجاد فضایی به منظور بهسازی محیط زیست، احداث فضایی برای بازی کودکان، مکانی برای آموختن، گرد هم آوردن افراد جامعه (۱). سرزندگی در حوزه معماری و شهری، کیفیتی مهم است چرا که میزان جرم و جنایت را کاهش می دهد، امنیت ایجاد کرده و سبب می شود تا مردم به خود این اجازه را بدهند تا مدت زمان بیشتری بیرون از منزل بمانند، با دیگران وارد گفتگو شوند و از تماشای مردم لذت ببرند، در نتیجه سرزندگی در فضاهای شهری به عنوان یکی از معیارهای مهم سلامت در نظر گرفته شده است (۲).

سوال اصلی این پژوهش که مبنای روش تحقیق قرار گرفت عبارت است از: مولفه های تاثیر گذار طراحی، در پویایی فضاهای فرهنگی کدامند؟ بر همین اساس فرضیه اصلی طراحی فضای فرهنگی و هنری با رویکرد پویایی فضایی است که در آن با استفاده از مشارکت و تعلق به کمک مولفه های طراحی چون انعطاف پذیری فضا، ریتم در فضا، اختلاف ارتفاع در سطوح و سلسله مراتب ایجاد می شود. طبق مطالعات انجام شده سرزندگی از دریچه های گوناگونی دیده شده است به عنوان

و انجام است و فیلم شروع و پایان دارد.

از نگاهی دیگر می‌توان نزدیکی این دو هنر را چنین توصیف کرد که از یک سینما در پی به تصویر کشیدن زندگی انسانی و اغلب چهره ای آرمانی آنچه به طریق ایجابی و چه به روش سلیبی است یعنی که یا زندگی ایده آل را بر پرده به تماشاگران نمایش می‌دهد یا با تصویرکردن کاستی‌ها و ناراستی‌های زندگی واقعی، به دنبال تصویر زیستن آرمانی در ذهن ایشان است و از سویی دیگر معمار با تجسم زندگی ایده آل در تلاش برای طراحی زیستگاهی است که چنان زیستی نه تنها در آن مسیر باشد بلکه فضا و حال و هوای آن زیستگاه زندگی آرمانی را تسهیل و چه بسا تعریف نماید. (۴) در واقع فیلم‌سازان، صحنه‌های مورد نظرشان را در جایی می‌یابند یا می‌سازند و در مقابل معماران تصویرهایشان را با روش‌هایی چون نقشه، ماکت و مدل‌های رایانه‌ای امروزی عینیت می‌بخشند. به رغم آنچه گفته شد و با وجود وجوه اشتراکات فراوان و بنیادین میان سینما و معماری که از آن جمله آفرینش و نمایش فضا هم چون اساسی‌ترین شان ذکر شد و زاده‌ی تکنولوژی بودن را نیز می‌توان بر آن افزود، وجه تمایز بنیادین نیز میان آن دو وجود دارد که به درک نهایی از قضا و مفهوم آن می‌رسد، درحالی که نظاره‌گر معماری مسافر عینی است و از طریق حرکت در درون معماری و احساس ریتم و تداوم و پیوستگی فضاها آن است که به ماهیت و واقعیت آن می‌رسد. (۵).

○ ارتباط متقابل معماری و سینما

همان طور که اشاره گردید ارتباط بین سینما و معماری از دیدگاه‌های متنوعی می‌تواند مورد مطالعه قرار گیرد. یکی از مباحث مورد بررسی در روابط بین این هنر تاثیر یکی از این دو در ارتقا و پیشرفت حوزه دیگر است. تاثیر پذیری معماران از سینما و به کار گیری آن در ایده پردازی هایشان از جمله مواردی است که در بررسی رابطه بین سینما و معماری می‌توان به آن اشاره نمود. همچنین دانش و آگاهی در زمینه معماری می‌تواند سینماگر را در ساخت اثری بهتر یاری رساند (۶). سینما و معماری نه تنها از نظر ماهیت حرکت بلکه از خیال زمان، فضا، ریتم، رنگ و نور، بافت، حرکت و تداوم به

یکدیگر نزدیکند. سینما با ترکیب عناصری چون رنگ، نور، زاویه دید و صحنه، تدوین و صدا در جهت ایجاد رابطه ای مستحکم با بیننده خود و تسهیل سفر ذهنی او به درون فیلم دست به فضا سازی می‌زند در حالی که جوهر معماری فضا است. در سینما فیلمساز به طور ذهنی فضا سازی می‌کند و در معماری، معمار به فضا عینیت می‌بخشد. سینماگر برای تجلی معانی مورد نظر خود بی نیاز از فضای معماری نیست و معماری برای گسترش و تبلیغ واقعیت‌های مجازی و تجسم فضایی بسیار نیازمند سینماست (۷). در پایان اگر جای مقایسه باشد، می‌توان گفت: ساختار روایی در سینما همان فلسفه طراحی در معماری است و نقش مایه‌های معماری همان تابلوهای مصور کردن صحنه هاست که برخی فیلم‌سازان به کار می‌برند. به این ترتیب حرکت درون تصاویر ذهنی آینده برای معماران بسیار آسان تر از فیلم‌سازان است زیرا ابزار عینی بیشتری در اختیار دارند. فیلم‌های سینمایی و ویدئویی درباره معماری تا امروز معمولاً به صورت آثاری مستند جلب نظر کرده‌اند. اخیراً با استفاده از فناوری دیجیتالی این امکان فراهم شده که به نحوی بسیار متحرک تر و فعالانه تر بتوان هر فضای معماری را تجزیه و تحلیل کرد و یک فضای معماری با صحنه برداری فیلم را سریع و ارزان شکل داد. بنابراین معماری و سینما می‌توانند در بسیاری از شیوه‌های بیانی از یکدیگر بهره‌گیرند و از این راه، تاثیر خلاقانه تری بر مخاطبان خود بگذارند (۸).

با توجه به مولفه‌های به دست آمده از مفاهیم مشترک در زمینه معماری و پردیس سینمایی توجه به دو جنبه حائز اهمیت است. بخش اول توجه به فضا سازی و تاثیر محیط در سکانس‌های مختلف فیلم‌ها است و جنبه دوم تاثیر فضاهایی که برای نمایش از آنها به پردیس‌های سینمایی یاد می‌کنیم. این مولفه‌ها همچون معیارهای عملکردی در استفاده از صحنه‌های مختلف و ایجاد تنوع در زاویه‌های دید مخاطب نسبت به یک فضا، واکنش نهفته در معیارهای معنایی که می‌توان با استفاده از طراحی صحنه و عوامل مختلفی همچون مبلمان نور، رنگ در فضا ایجاد کرد، معیارهای زیست محیطی و معیارهای اجتماعی که قابلیت اصلی فضا سازی درونی فیلم‌ها می‌باشد، به نظر می‌رسد می‌توان در طراحی پردیس‌های سینمایی از آنها

از روز که فعالیت هایشان عمدتاً به شکل انتخابی یا اجتماعی بروز می یابد به چشم میخورد (۱۲). اصولاً سرزندگی مشتمل بر کلیدواژگان و اصطلاحات مرتبط طرح می شود: در دسترس بودن، عدالت و مشارکت، آسایش و آرامش، تعاملات اجتماعی، حضور پذیری، امنیت و پاسخگویی از جمله عواملی هستند که مفهوم سرزندگی را تعریف و به آن عینیت می بخشد. سرزندگی به فضا و فعالیت شهری نسبت داده می شود که به سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و پیشرفت شخصی شهروندان کمک می کند و فضای شهری مطلوب را تصویر می کند که غنای روحانی و فرهنگی را ایجاد کرده و بازتاب می آفریند (۱۰). همچنین می توان گفت فضای شهری سرزنده جایی است که زیبایی را به شهروندان و مراجعان خود بشناساند و این بدان معناست که فضای شهری سرزنده، جذاب، کارآمد و امن برای کودکان، زنان و کهنسالان باشد.

بهره گرفت. همچنین تنوع رنگ، بازی نور، ایجاد ریتم های متنوع در سکناس های مختلف، استفاده از زاویه های دید به فضاها و ایجاد کریدورهای بصری که از عناصر ایجاد پویایی و سرزندگی فضایی است بهره مند شد (۹).

○ نظریات محققان درباره سرزندگی و پویایی

فضایی

با توجه به تعاریف موجود از سرزندگی می توان تعریف عام سرزندگی را، قابلیت مکان برای تأمین تنوعی از فعالیت ها و استفاده کنندگان (با پیش زمینه های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی) با هدف تنوع تجربیات و تعاملات اجتماعی به گونه ای که امنیت، برابری و راحتی را برای همه استفاده کنندگان فراهم آورد، در نظر گرفت (۱۰). شرط اساسی برای خلق یک محیط سرزنده وجود مردم و حضور فعال و پرشور و نشاط آنها در فضاست (۱۱). فضای شهری سرزنده عبارت است از یک فضای شهری که در آن حضور تعداد قابل توجهی از افراد و تنوع آن ها (به لحاظ سن و جنس) در گستره زمانی وسیعی

جدول ۱- دسته بندی نظریات محققان درباره سرزندگی و پویایی فضایی، نگارندگان

Table 1. Classification of researchers' theories about vitality and spatial dynamics, authors

محقق	سرزندگی	محقق	سرزندگی
کوبن لینچ (۱۹) ۱۳۸۱	محیطی که برآورده کننده : عملکردهای حیاتی نیازهای بیولوژیکی بقاء همه موجودات باشد.	راب کریر (۱۲) ۱۳۸۴	ورودی های ساختمان ها عملکرد شبانه روزی توجه به حرکت پیاده سلسله مراتب توزیع کاربری ها
جین جیکوبز (۱۹) ۱۳۸۶	ارگانیک و خودجوش بودن تنوع اقتصادی و انسانی، معماری جمعیت های متراکم، اختلاط کاربری ها مراکز شهری پیچیده، متراکم	کوروش گلکار (۱۴) ۱۳۸۶	معیارهای کالبدی شهر: هندسه و کالبد مناسب و... معیارهای شناختی: وضعیت اقتصادی و اجتماعی افراد، تجارب فردی، تنوع فرهنگی
چارلز لاندري (۱۳) ۲۰۰۰	تراکم مفید افراد، تنوع دسترسی، ایمنی و امنیت، هویت و تمایز، خلاقیت، ارتباط و تشریک مساعی، ظرفیت سازمانی رقابت	سرزندگی اقتصادی، سرزندگی اجتماعی: فعالیت ها و تعاملات اجتماعی، پیوستگی اجتماعی قوی، روحیه جمعی سرزندگی و زیست پذیری محیطی: پایداری اکولوژیکی، طراحی: متغیرهایی مانند خوانایی، حس مکان، تمایز معمارانه، اتصال و ارتباط بخشهای مختلف شهر، کیفیت روشنائی، امنیت	

سرزندگی و زیست پذیری فرهنگی		
بقا، احترام و تجلیل از شهر و مردمانش، هویت، خاطرات، سنت، جشن های اجتماعی، تولید، توزیع و مصرف محصولات دستی		

با توجه به مؤلفه های مطرح شده از هر یک از نظریه پردازان، ۹ آیتم پرتکرار در نمودار ۲ استخراج شده است، که این آیتم ها اساس پرسشنامه برای مراحل بعدی تحقیق را به وجود می آورد: (منبع: نگارنده)

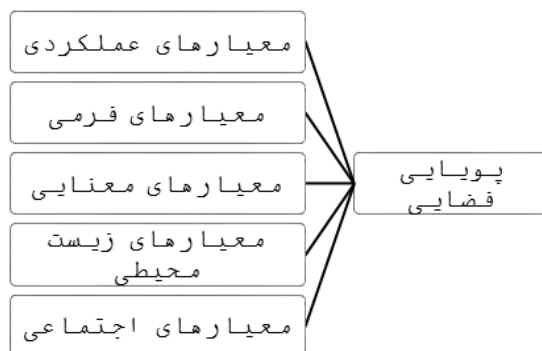
نمودار ۱- مؤلفه های پرتکرار در تعاریف نظریه پردازان، نگارندگان

Diagram 1. Frequent components in the definitions of theorists, authors

○ معیارهای سرزندگی و انعطاف پذیری

رنج میبرد، یا هنگامی که خوانا نیست، هنگامی که در فرد تجارب حسی غنی ایجاد نمی کند، هنگامی که همه شمول نبوده و پذیرای همه گروه های جمعیتی از پیر و جوان و زن و مرد و سالم و معلول نیست، هنگامی که آسایش اقلیمی در فضاهای عمومی تأمین نگردیده، هنگامی که ترکیب کاربری ها و فعالیت ها مانع از شکل گیری تحرک و جنب و جوش می شود، ... از این رو می توان گفت سرزندگی فضا توأمأ علت و معلول دیگر کیفیت های طراحی محیطی می باشد. (نمودار ۲)

ارایه تعریف جامع از سرزندگی، مستلزم در نظر گرفتن روابط این کیفیت و دیگر کیفیت های محیط است. در سطح کلان میتوان سرزندگی را مشخصه محیطی که با مجموعه ای از کیفیت های کالبدی، غیر کالبدی و سیستم های سازمانی امکان زندگی سعادت‌مندانه شهروندان را فراهم می آورد، تعریف کرد. به بیان دیگر تعریف جامع «سرزندگی» را می توان معادل تعریف کلیت «کیفیت طراحی محیطی» دانست. چرا که محیط نمی تواند سرزنده باشد، هنگامی که از ضعف ایمنی و امنیت

نمودار ۲- عوامل موثر بر پویایی فضایی، نگارندگان

Figure 2. Factors affecting spatial dynamics, authors

جدول ۲- تعاریف محققان از انعطاف پذیری، نگارندگان

Table 2. Researchers' definitions of flexibility, authors

اشتراکات تعاریف	تعاریف محققین از انعطاف پذیری
فضایی که قابلیت پذیرش عملکردهای وناگون در آن واحد را دارد.	فضاهای با قابلیت پذیرش عملکردهای گوناگون (ساختمان وفق پذیر با عملکرد)
	تغییر یافت فیزیکی ساختمان و طراحی فضاهای چند منظوره
فضایی که قابلیت پذیرش عملکردهای مختلف را در زمانهای گوناگون با تغییر در کالبد فضای داخلی و کالبد متحرک دارد. (دیوارهای متحرک و پارتیشن بندی) فضایی که قابلیت پذیرش عملکردهای مختلف را در زمان های گوناگون با استفاده از تکنیک های متفاوت مبله کردن دارد.	طراحی فضا با قابلیت تطبیق پذیری برای عملکردهای گوناگون (تکنیک های متفاوت مبله کردن)
	فضایی است که در آن اثاث میتواند جابجا شود
	فضاهای چند عملکردی (تلفیق کارکردها در دریک فضا بدون نیاز به ساماندهی مجدد)
	فضاهایی دارد که بدون تغییر و ساماندهی مجدد قادر به پاسخگویی بسیاری از فعالیت ها میباشد.
فضایی که قابلیت تغییر دارد: در فرم و حجم، شکل، سازه، نما، پلان و دسترسی با تاسیسات ساختمانی (روشهای خودکار یا هوشمند) را دارد. فضایی که قابلیت تغییر در کاربرد اصلی ساختمان و برنامه ریزی های جدید را دارد.	تغییر دادن شکل، حجم، فرم و نمای ساختمان
	امکان تغییر یا جابجایی در طرح فضا و کارآمدتر کردن فضا
	امکان جابجایی های کم در طرح فضا
	تغییر در ظاهر، محیط یا عملکرد بنا با روشهای خودکار یا هوشمند
	امکان تغییرات در عملکرد
بنایی که امکان تخریب و استفاده مجدد از اجزای آن وجود دارد	تخریب موضعی یا کلی و مونتاژ کردن دوباره
	استفاده مجدد از مصالح در ساختمان های تخریب شده
قابلیت جابجایی	جابجا کردن بنا از جایی به جای دیگر

روش تحقیق

ماتریس مربوطه جمع آوری شوند. در پژوهش حاضر جامعه آماری متشکل از ۱۵۰ نفر از کاربران فضاهای تئاتر و سینمایی و متفاوت از حیث سن، جنس، میزان تحصیلات می باشد که پرسشنامه ها به صورت حضوری و الکترونیکی بین آنها پخش شده و در نهایت پاسخ ها جمع آوری گردید. با استفاده از داده های پرسشنامه و نرم افزار SPSS و بهره گرفتن از آزمون کلموگروف - اسمیرنف جهت بررسی نرمال بودن داده ها و ضریب همبستگی جهت بررسی رابطه موجود بین متغیرها اقدام به تحلیل آماری نمودیم. و با محاسبه امتیاز هر یک از شاخصه ها به تحلیل و ارزیابی نتایج به دست آمده از پرسشنامه ها پرداخته شده است.

• **روایی و پایایی پرسشنامه**

جهت سنجش روایی پرسشنامه طراحی شده از اعتبار محتوایی و نظر استاد راهنما استفاده شده و مورد تأیید قرار گرفت. منظور از پایایی پرسشنامه، خطای اندازه گیری در نمونه های حاصل شده از پرسشنامه است. در پژوهش حاضر جهت سنجش پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شده است.

با توجه به موضوع مورد مطالعه که هدف شناسایی مولفه های موثر بر پویایی و سرزندگی فضاهای معماری و میزان تاثیرگذاری آنها در پردیس های تئاتر و سینما می باشد، در مرحله اول با رویکردی "تحلیلی-توصیفی" به بررسی و ارزیابی شاخص ها پرداخته شده است. برای ارزیابی شاخص های پویایی فضایی و به جهت تکمیل اطلاعات به دست آمده از پیشینه موضوع و نظریات دانشمندان، در ادامه از روش تحقیق میدانی با تکنیک مصاحبه بازپاسخ استفاده شد، به طوری که با ۲۰ نفر از متخصصان معماری مصاحبه صورت پذیرفت تا جنبه های تکمیلی اطلاعات به دست آید. در مرحله دوم از روش نظریه زمینه ای با تکنیک کدگذاری باز به تحلیل مصاحبه ها پرداخته شد تا تمامی جوانب موضوع بررسی و مولفه های تاثیرگذار در تحقیق به دست آمد سپس ابزار پژوهش ساخته شد که شامل جدول هدف محتوا و پرسشنامه می باشد. در این مرحله متخصصان پیوستارها را کنترل کرده و پس از تأیید به ایجاد پرسش نامه محقق ساخته به جهت بررسی مولفه ها و تحلیل نتایج پرسشنامه منجر شد. هدف از تدوین این پرسشنامه بررسی مفاهیم و مولفه های تاثیرگذار بر پویایی فضایی بود به طوری که سنجه های ارزیابی به صورت کمی تعیین شده و در

جدول ۳- بررسی روایی و پایایی پرسشنامه، نگارندگان

Table 3. Checking the validity and reliability of the questionnaire, authors

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
۰/۷۹۳	۵۱

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	۱۵۰	۱۰۰
	Excluded ^a	۰	۰
	Total	۱۵۰	۱۰۰

- تست نرمال بودن داده ها

از آزمون معروف کلموگروف - اسمیرنوف جهت آزمون نرمال بودن داده ها استفاده می کنیم. به دلیل تعداد داده های ما بیشتر از ۵۰ عدد می باشد، این تست قابل انجام خواهد بود.

جدول ۴- نتایج آزمون کلموگروف - اسمیرنوف در خصوص مولفه های طراحی پردیس سینمایی، نگارندگان

Table 4. Results of Kolmogorov-Smirnov test regarding the components of cinema campus design, authors

Kolmogorov-Smirnov ^a			
Sig.	df	Statistic	
.۰۰۰	۱۴۹	.۱۵۶	معیارهای عملکردی
.۰۰۰	۱۴۹	.۱۱۲	معیارهای فرمی
.۰۰۰	۱۴۹	.۱۷۷	معیارهای معنایی
.۰۰۰	۱۴۹	.۱۶۵	معیارهای زیست محیطی
.۰۰۰	۱۴۹	.۱۹۷	معیارهای اجتماعی

ضریب بین ۰ تا ۰/۲۹ نشان دهنده همبستگی ضعیف، ضریب بین ۰/۳۰ تا ۰/۶۹ نشان دهنده همبستگی متوسط، ضریب بین ۰/۷۰ تا ۱ نشان دهنده همبستگی قوی

با استفاده از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن (Spearman's rho)، نتایج نهایی رابطه بین پویایی فضایی و ۵ معیار اصلی آن و میزان تاثیر و اهمیت هر معیار به صورت زیر مشخص گردید. در جداول ۵ تا ۷ نتایج آنالیز آورده شده است.

- معیارهای عملکردی

در جدول ۴ با توجه به عدد p-val که همگی صفر می باشند، این داده ها از پراکنش نرمال برخوردار نبوده و می بایست برای آزمون های آماری از انواع ناپارامتریک استفاده کنیم.

- محاسبه جدول آزمون فرضیات

ضریب همبستگی همیشه عددی بین ۱ تا -۱ است. ضریب همبستگی بین ۰ تا ۱ به معنی داشتن همبستگی مثبت است و هرچه این ضریب به ۱ نزدیک تر باشد همبستگی قوی تر است.

جدول ۵- نتایج آزمون ضریب همبستگی معیارهای عملکردی و پویایی فضایی، نگارندگان

Table 5. Results of correlation coefficient test of performance criteria and spatial dynamics, authors

پویایی فضایی		
.۷۶۲**	Correlation Coefficient	معیارهای عملکردی
.۰۰۰	Sig. (2-tailed)	
۱۵۰	N	

نتیجه می گیریم که بین پویایی فضایی و معیارهای عملکردی پردیس های سینمایی رابطه مثبت و قوی و معنی داری وجود دارد.

با توجه به جدول ۵ مشاهده می شود بین پویایی فضایی و معیارهای عملکردی رابطه وجود دارد. از p-val به دست آمده که (۰/۰۰۰) است و عدد ضریب همبستگی (**۰.۷۶۲). این طور

- معیارهای فرمی

جدول ۶- نتایج آزمون ضریب همبستگی معیارهای فرمی و پویایی فضایی

Table 6. Results of the correlation coefficient of Fermi criteria and spatial dynamics

پویایی فضایی		
.۵۴۱**	Correlation Coefficient	معیارهای فرمی
.۰۰۰	Sig. (2-tailed)	
۱۵۰	N	

نتیجه می‌گیریم که بین پویایی فضایی و معیارهای فرمی رابطه مثبت و متوسط و معنی‌داری وجود دارد.

با توجه به جدول ۶ مشاهده می‌شود که بین پویایی فضایی و معیارهای فرمی رابطه وجود دارد. از p-val به دست آمده که (۰/۰۰۰) است و عدد ضریب همبستگی (**۰.۵۴۱). این طور

- معیارهای معنایی

جدول ۷- نتایج آزمون ضریب همبستگی معیارهای معنایی و پویایی فضایی

Table 7. Results of correlation coefficient test of semantic criteria and spatial dynamics

پویایی فضایی		
.۵۷۸**	Correlation Coefficient	معیارهای معنایی
.۰۰۰	Sig. (2-tailed)	
۱۵۰	N	

با توجه به جدول ۷ مشاهده می‌شود که بین پویایی فضایی و معیارهای معنایی رابطه وجود دارد. از p-val به دست آمده که (۰/۰۰۰) است و عدد ضریب همبستگی (**۰.۵۷۸). این طور نتیجه می‌گیریم که بین پویایی فضایی و معیارهای معنایی رابطه مثبت و متوسط و معنی‌داری وجود دارد.

- معیارهای زیست محیطی پردیس سینمایی

جدول ۸- نتایج آزمون ضریب همبستگی معیارهای زیست محیطی و پویایی فضایی

Table 8. Test results of correlation coefficient of environmental criteria and spatial dynamics

پویایی فضایی		
.۶۵۳**	Correlation Coefficient	محیطی زیست معیارهای
.۰۰۰	Sig. (2-tailed)	
۱۵۰	N	

طور نتیجه می گیریم که بین پویایی فضایی و معیارهای زیست محیطی رابطه مثبت و قوی و معنی داری وجود دارد.

با توجه به جدول ۸ مشاهده می شود که بین پویایی فضایی و معیارهای زیست محیطی رابطه وجود دارد. از $p\text{-val}$ به دست آمده که (۰/۰۰۰) است، و عدد ضریب همبستگی (۰.۶۵۳^{**}) این

• معیارهای اجتماعی در خصوص فضاهای باز و بسته در پردیس سینمایی

جدول ۹- نتایج آزمون ضریب همبستگی معیارهای اجتماعی و پویایی فضایی

Table 9. Correlation coefficient test results of social criteria and spatial dynamics

پویایی فضایی		
.۶۷۴**	Correlation Coefficient	معیارهای اجتماعی
.۰۰۰	Sig. (2-tailed)	
۱۵۰	N	

دیگر یعنی فضا باید به گونه ای باشد که مردم بیایند و بمانند. همچنین به دلیل کم توجهی در ایجاد تعامل و مشارکت در فضا، میزان پایداری اجتماعی تاحد زیادی در مجموعه ها از بین رفته است و ما باید به دنبال راهکارهایی برای ایجاد مشارکت و پیوستگی و ایجاد حس تعلق و برای افزایش پایداری اجتماعی باشیم. از بررسی نمودار ۳ که نتایج تحقیق در آنها منعکس شده است به طور کلی مشاهده می شود «معیارهای عملکردی» دارای بیشترین کمیت عددی بوده و در نتیجه از تاثیر حداکثری بر پویایی فضایی برخوردار است. عامل مهم دیگر «معیارهای اجتماعی» می باشد، که در جایگاه خود بسیار مورد توجه کاربران بوده است. از سوی دیگر «معیارهای فرمی» دارای کمترین کمیت عددی و در نتیجه تاثیر حداقلی دارد. سایر عوامل مابین عوامل حداکثری و حداقلی متناسب با کمیت عددی حاصل در جدول دارای تاثیر مثبت می باشند.

با توجه به جدول ۱۱ مشاهده می شود که بین پویایی فضایی و معیارهای اجتماعی رابطه وجود دارد. از $p\text{-val}$ به دست آمده که (۰/۰۰۰) است و عدد ضریب همبستگی (۰.۶۷۴^{**}). اینطور نتیجه می گیریم که بین پویایی فضایی و معیارهای اجتماعی رابطه مثبت و قوی و معنی داری وجود دارد.

نتیجه گیری

سرزندگی و پویایی فضایی امروزه به عنوان یک واژه پایه اساسا موید این نکته است که، یک مکان قابلیت زندگی کردن را دارد یا خیر و آیا از فرآیندهای حیات پشتیبانی می کند یا خیر. این مساله تلویحاً به این مهم اشاره دارد که این مفهوم تا چه حد می تواند نسبی باشد. فضایی سرزنده و پویاست که در دامنه وسیعی از روز ، انواع افراد به اختیار خود و نه از روی اجبار به آنجا آمده و لحظاتی را در فضا سپری نمایند؛ به عبارت

نمودار ۳ - نتایج تحقیق (منبع نگارندگان)

Figure 3. Research Results (Authors)

دسته بندی شده است.

در جدول ۱۰ عناصر مورد توجه کاربران بر حسب حداکثر وزن کسب شده در تحلیل های آماری بر اساس معیارهای مورد نظر

جدول ۱۰- عناصر معماری تاثیر گذار بر پویایی فضایی پردیس های سینمایی از نظر کاربران فضا (منبع نگارندگان)

Table 10. Architectural elements affecting the spatial dynamics of cinema campuses from the point of view of space users, author

عناصر تشکیل دهنده	معیارهای پویایی فضا
تنوع فضایی، نظام حرکتی و سلسله مراتب، دسترسی پذیری، امکانات تفریحی فضاهای فرهنگی	عملکردی
تعال و توازن در فرم، نما و مصالح نما، وجود سردر ورودی، وجود اختلاف سطح در سایت	فرمی
خوانایی محیط، هویت و حس تعلق، آرامش و نشاط	معنایی
جداره های سبز و بام سبز، وجود بالکن که دارای دید و منظر مناسب، حوض و آب نما	زیست محیطی
فضاهای نشست جمعی و الچیق ها و کاربری های خدماتی، همبستگی اجتماعی	اجتماعی

7. Zoe, Bruno, (1997) How to Look at Architecture. Translated by Farideh Garman. Tehran: Book Today. (In Persian)
8. Mohammad Hejazi, Mehrdad.(1380) Symbolism in mosque architecture. Mosque architecture - the future horizon. Art university. (In Persian)
9. Nurberg Schultz, Christian, (1383) A Choice of Architecture, Meaning and Place, Nowruz Borazjani, Vida, Tehran, Jan Jahan Publications. (In Persian)
10. Nasrin, Mohammad Reza, "Indirect Education Article - Architecture and Cinema", Journal of Architecture and Urban Planning, Volume 6, Nos. 39 and 38, Winter 1996-Spring 1997. (In Persian)
11. Seyed Baqer Hosseini, Elnaz Abizadeh, Vahideh Bagheri, Architecture and Cinema Complementary Elements and Identity of Space and Place, Armanshahr Magazine, 2009: 113-120.(In Persian)

References

1. Rahimian, Mehdi, Cinema, (1389) Architecture on the Move, Tehran, Soroush Publications. (In Persian)
2. Jalaladdini, S. Oktay, D (2012). Urban Public Spaces and Vitality: A Socio-Spatial Analysis in the Streets of Cypriot Towns, Procedia - Social and Behavioral Sciences 35, 664-674.
3. Pasandideh, Abbas,(1389), Satisfaction with Life, Qom: Dar al-Hadith Publications. (In Persian)
4. Madanipour, Ali, Urban Space Design: (1384) An Attitude Toward a Social-Spatial Process, translated by Farhad Mortezaei. Tehran: Urban Planning and Processing Company. (In Persian)
5. Nurberg Schultz, Christine, The Spirit of Place Towards Architectural Phenomenology, translated by Mohammad Reza Shirazi, Tehran: Dadrooh Publication, (In Persian)
6. Aesthetics in Architecture, J Kurt Groter. (1393) Translated by Dr. Jahanshah Pakzad - Engineer Abdolreza Homayoun. (In Persian)

- and Urban Planning, (1998), seventh volume, No. 44 and 45. (In Persian)
17. Cullen, Selection of Urban Landscape, Translated by Tabibian, Tehran, Tehran Publishing (1999). (In Persian)
 18. My Left, David, The Creation of Neighborhoods and Places in Man-Made Environment, Shahrzad Faryadi and Manouchehr Tabibian, Tehran; University of Tehran Press (2007). (In Persian)
 19. Azemati, Saeed, Saleh Sedghpour, Bhram, Feasibility of improving the vitality level in university open space from the point of view of space users using structural equation modeling method (1400).
 12. Cowan, Robert, Culture of Urbanism, Azarakhsh Publications, (2008). second edition
 13. Landry, Charles, (2000). Urban Vitality, A New Source of Urban Competitiveness. Prince ClausFund Journal, ARCHIS issue 'Urban Vitality / Urban Heroes'.
 14. Golkar, Kouros, "The concept of quality of life in urban design", Sofeh Magazine, (2007). Issue 44. (In Persian)
 15. Pakzad, Jahanshah, "Theoretical foundations and urban design process", Shahidi Publications, Tehran, second edition. (1385). (In Persian)
 16. Lennard, Croherence, Susan and Henry,. "Urban space design and social life", translated by Rasoul Mojtaba Pour, Journal of Architecture